

شهید محراب

آیت الله سید عبدالحسین دستغیب

سرشناسه: دستغیب، عبدالحسین، ۱۲۹۲ - ۱۲۶۰.

عنوان و نام پدید آور: توحید / عبدالحسین دستغیب؛ تصحیح محمد هاشم دستغیب.
مشخصات نشر: [قم]: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۶۲.
مشخصات ظاهری: ۲۲۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۰-۲۲۴-۲
ISBN 978 - 964 - 470 - 224 - 2

یادداشت: چاپ چهارم: ۱۳۷۷.

یادداشت: چاپ هفتم: ۱۳۸۵.

یادداشت: چاپ هشتم: ۱۳۸۶.

یادداشت: چاپ نهم: بهار ۱۳۸۷.

یادداشت: کتابنامه به صورت زیر نویس.

موضوعات: توحید.

موضوع: خداشناسی.

شناسه افزوده: محمد هاشم، ۱۳۲۰ - ۱۳۹۰، مصحح.

شناسه افزوده: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی.

ردوبندی کنگر: ۱۳۶۲، ۵۵/۴/۲۱۷ BP

ردوبندی دیوبندی: ۹۷/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۰ - ۶۸۰.

توحید

- مؤلف: شهید محراب آیه الله سید عبدالحسین دستغیب رحمته الله علیه
- موضوع: توحید
- قطع: قلمی
- نوبت چاپ: ۴
- چاپ و نشر: دفتر انتشارات اسلامی
- تعداد مجلدات: یک جلد
- تعداد صفحات: ۲۲۲
- تاریخ انتشار: زمستان ۱۳۹۵
- شمارگان: ۱۰۰۰

پیشگفتار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَمَنْ يَكْفُرْ بِإِثْمَانِهِ إِذْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى
لَا انفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

سورة البقره ۲ آیه ۲۵۶

ترجمه: پس هر کس بطاغوت کفر بورزد (و از راه طغیان و سرکشی برگردد و براه) ایمان و پریشش خدا بگردد برشته محکم و استواری چنگ زده که هرگز نخواهد گسست و خدا را بسیار شنوا و بسیار داناست (هر چه مردمان میگویند میشوند و از کارها آینه خیر است).

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ
الْوُثْقَى وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ

سورة لقمان ۱ آیه ۲

ترجمه: و هر کس روی تسلیم و رضا بسوی خدا آورد و نیکو کار باشد بمحکمترین رشته الهی چنگ زده و پایان همه کارها بسوی خداست.

واسطه محکم برای نجات

در دو آیه فوق، خداوند جل جلاله راه نجات از مهالک و رسیدن

بدرجات عالی را در «چسبیدن به ریسمان محکم معرفی میفرماید و با بهترین و رساترین عبارات ریسمان و واسطه محکم را «ایمان بخدا با مراتبش» دانسته است و با کمال فصاحت و بلاغت میرساند که ایمان بحق و تمسک به عروة الوثقی مراتب مختلف و بیشماری دارد هر چند جامع همه مراتب همین است یعنی همه مؤمنین در نخستین مرتبه آن شریکند لکن از نخستین مرحله آن که از آیه نخستین فهمیده میشود تا کرامترین آن که مصداق کامل آیه دوم است از لحاظ معنی خیلی تفاوت دارد.

نفی زائبات در شعار توحید

شخصی مرتبه ایمان «کفر بطاغوت و گرویدن بخدا» است که همان مضمون «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» شعار توحید میباشد نفی هر آله‌ای جز معبود بحق، یعنی کسی که هر کس هنوز بت می‌پرستد یا بت سر و کار دارد بت ساخته شده است خود و پرداخته شده خیال و اوهام خود و دیگران را کار کن میداند و چون در طرطه هولناک جهل و تاریکی فرو رفته است هرگز با مبده نور و آریدگار همه موجودات آشنا نگردیده است. قرآن مجید حال اسفبار چنین بدبختان را در جاهای متعدد بیانهای گوناگون و جالب رسانده است برای نمونه:

وضع نکبت بار کفار و مشرکین

«و هر کس بخدا شرک آورد (در عجز و بیچارگی) بدان ماند که از آسمان فرو افتد و مرغان فضا بدنش را با متقار (قطعه قطعه کنند و) بر بیایند یا بادی تند او را به مکانی دور (از هر وسیله نجات) درافکند»^۱
 «و آنانکه کافرند اعمالشان در مثل بسرابی ماند در بیابان هموار

۱- وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخَلَّفَهُ الطُّيُورُ وَوَلَّىهُ يَمَ الرِّيحِ فِي مَكَانٍ سَحِينٍ. سوره حج ۲۲ آیه

بی آب که شخص تشنه آنرا آب پندارد و به جانب آن شتابد چون بدانجا رسد هیچ آب نیابد و آن کافر خدا را حاضر و ناظر اعمال خویش ببیند که بحساب کارش تمام و کامل برسد (کیفر کفرش را بدهد) و خداوند زود بحساب میرسد - یا مانند (اعمال کافران چون) تاریکیهای دریای شگرفی ماند که انواع آن (که شک و جهل و اعمال زشت است) بعضی بر بالای بعض دیگر دریا را بپوشاند و ابر تیره کفر نیز فراز آن برآید تا ظلمها چنان فوق بکدیگر قرار گیرد که چون دستش را بیرون آورد بهیچوجه نبیند و سر کس را خدای، نور (علم و معرفت و ایمان) نبخشد هرگز (جانش) نور نیابد (و بکنار شک و حیرت میبرد)

مؤمن ازین وضع فلاکت بار رهایی یافته و بجای سراب کفار و تاریکیهای مشرکین با نور ایمان و توحید دانش بمبدء انوار بوسیله محکم «عروة الوثقی» چنگ زده است بطاغوت و آلهة جز خدا، کفر ورزیده و به حقتعالی گرویده است. تسلیم وجه و مراتب آن

این نخستین مرحله ایمان و توحید در جمیع مراتبش افتاده است که از آن بتسلیم وجه که لازمه ایمانست تعبیر نمیشود در آیه دوم میفرماید کسیکه وجهش را برای خدا تسلیم نماید و نیکوکار باشد بمحکمترین رشته ها چنگ زده است.

تسلیم وجه از لوازم ایمانست یعنی هر کس باورش شد که خداوندی دارد که او را آفریده و پروریده و همه گونه نعمت با او ارزان داشته است برای چنین خدائی خاضع میشود حالت انقیاد و خضوعی باو

۱- وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيَعَةٍ يُغْتَابُ الْقَوْمَانُ مَاءَ حَسْبٍ إِذَا جَاءَهُمْ لَمْ يَكُنْ فِيهَا وَجَدٌ
اللَّهُ يَسْخَرُ قَوْلَهُمْ جَاءَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ أَوْ كظلماتٍ في بحرٍ لحيٍ يفتية موجٍ من فوقه موجٍ من فوقه
سحابٍ ظلماتٍ بعضها فوق بعضٍ إذا أخرج يده لم يكد يراها ومن لم يجعل الله نورا قلما له نور.

دست میدهد که از آن تعبیر به تسلیم وجه میشود بدیهی است هر چه ایمان بیشتر شود و معرفت زیادتر گردد و خدایرا بعظمت بیشتر درک کند این حالت خشیت در او بیشتر میشود تا بعدن میرسد که کاملاً برای خداوند وجه خودش را تسلیم کرده است خودیتی برایش نمانده تمام حرکات و سکناتش، تمام جهات وجودیش از قلب و اعتقادیاتش و از مغز و اندیشه‌ها و تخیلاتش و از نفس و ملکات اخلاقیش همه بحق و برای حق باشد و بتعبیر همین آیه شریفه «و هو محسن» نیکوکار بتمام معنی گردد و با «محسن» بودن در همه مراتب و مراحل، تسلیم وجه معلوم دیگر نیست. اثر تسلیم وجه آسودگی خاطر و راحتی خیال و اندیشه حاصل میشود و یاد حق آنس میگیرد و هلفش تقرب باو است.

در همه جا نیمی گنجد بغیر دوست کس

در دو عالم را بدشمن ده که ما را دوست پس

این کاملین باطنی هستند که قرآن آنها را همیشه بیاد حق میخواند ایستاده و نشسته و خوابند دلشان بیدار و اندیشه‌شان در اطراف محبوبشان و کارهایش میباشد^۲
شرافت برای فهم توحید خداست

همه موجودات از مبده وجود، خداوند جل و علا، بهره میبرند و از برکاتش برخوردارند ولی اهمیت برای ادراک این حقیقتی است که راستی بفهمد نافع خداست شرافت آدمی باآشنائی با خود نزدیکست که از خودش نیز باو نزدیکتر^۳ است و وجه او همه جا را فرا گیرد بفهم که خود

۱- اِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْمُسْلِمُونَ. سوره فاطر ۳۵ آیه ۲۸

۲- الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَذْكُرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ. سوره آل

عمران ۳ آیه ۱۹۱

۳- وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ. سوره ق ۵۰ آیه ۱۶

شخص و دیگران و همه موجودات را در برمیگیرد^۱ و سعادت کامل در آرزوی رسیدن چنین مقصد و الاثنی است^۲ که برتر از آن نیست و ارزش واقعی برای درک این حقیقت و آشنائی با اسما و صفات و افعال او جل و علا است که غرض از آفرینش چنین دانشی است همانطور که قرآن مجید گویاست: «خداوند است که آفریده هفت آسمان را و مانند آن از زمین (هفت طبقه یا هفت زمین) آفرید و امر میان آن آسمانها و زمینها) فرود میآید تا بدانید خداوند بر هر چیزی بسیار توانا است و باطن علم به همه چیزها بسیار آگاه است.^۳

غرض از آفرینش آسمانها و زمینها و نزول امر میان آنها آنست که مردمان بدانند خداوند بر هر چیزی توانا و بر هر چیزی آگاه است یعنی آشنائی با علم و قدرت بی پایانش و حق پیدا کنند راستی بفهمند آنچه در این نشئه بر پا است پس آشنائی با ناحیه اسم و صفت و فعل حق است و آنچه عنوان هستی یافته از عبده خود پیدا شود و اسم و فعل و صفت خدا بر آن تطبیق میشود و بطور صریح و غیر مبسوطی واضح که قرآن بر آن گویا است همه چیزها بخدا باز میگردد «وَالِیْهِ یُرْجَعُ الْأُمُورُ» و «إِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ»^۴

تذکره موجب ترقی ایمان و معرفت است

همانطور که اشاره شد همه موجودات از خداوند بهره ببرند و بهره انسان همیشه متعمم بنعمتهای خداست و همه بهره برداری با علم و معرفت و

۱- فاینا نزلوا قتم وجه الله. سورة البقره ۲ آیه ۱۱۵

۲- یا کبر مقصود قמיד دعای جوشن کبیر

۳- الله الذی خلق سبع سموات و من الارض یتزل الامر بینهن لتعلموا ان الله علی کل شیء قدير و ان الله قد احاط بكل شیء علما. سورة طلاق ۶۵ آیه ۱۲

۴- سورة هود ۱۱ آیه ۱۲۳ و سورة البقره ۲ آیه ۲۱۰

فعل خداست، ولی بهره برداری حقیقی و معنوی که لذتی فوق احساس مادی دارد و هر آن موجب ازدیاد نور ایمان و معرفت میشود تذکر باین نعمتها و منعم آنها است که مزید شرافت شخص و موجب ترقیش از مقدمات معرفت بمراتب بالا تر میگردد و مراتب ایمان و علم و یقین نیز از این ناحیه پیدا میشود. پس هر چه تذکر راجع به اسم و صفت و فعل خداوند زیاد شود موجب زیادتى ایمان و معرفت و تمسک بیشتر برشته الهی «عروة الوثقی» میگردد لذا در کمتر موضوعی اینقدر در قرآن مجید باشاری شده بقسمی که در ۲۵ آیه امر بذكر خدا و یادآوری نعمتها و آیات و اعمال حسنا و خداوند شده است بلکه بذكر كثير و مداوم در هر بامداد و پسين دستور فرماید.^۱

اهمیت برای ذکر قلبی است

بدیهی است باعتبار ایمان و مراتب آن، ذکر قلبی مورد اهتمام است و ذکر لسانی باتباع و برای مقدمه و پیدا شدن ذکر قلبی است، هر چند «ذکر کثیر» مصادیق متعدد دارد اما مصداق قوی و مهم آن همان یاد دل است و این معنی از قرآن مجید هم استفاده میشود آنجا که میفرماید: «مردانیکه آنرا داد و بستانند و یاداگری از «یاد» خدا باز نمیدارد^۲ با اینکه سرگرم خرید و فروش و در ریاض مشغول است ولی دلش متذکر است.

با این مقدمات اینطور نتیجه میگیریم که تذکر بمراتب تقویت ایمان و تمسک بعروة الوثقی است.

کتاب حاضر از نعمتهای خداست

یکی از نعمتهای خداوند برآستی این کتاب شریف است که

۱- یا ایها الذین آمنوا اذکروا الله ذکرا کثیرا و سبحوه بکرة و اصبلا. سوره احزاب ۳۳ آیه ۱۲

۲- رجاء لا تلهمهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله. سوره نور ۲۴ آیه ۳۷

برای اجتماع امروز ما نعمتی معنوی است و امید است اثری باقی بماند. با نگاهی بفسهرست آن و مطالعه چند صفحه از این کتاب، صدق این گفته آشکار می‌گردد. این کتاب راهنمای تمسک به عروة الوثقی و آشنائی بیشتر با اسم و فعل و صفت خدا و یاد نعمت‌های بی پایان او است.

در اوائل ماه شعبان سال ۱۴۰۱ هجری قمری مطابق خردادماه ۱۳۶۰ از طرف سازمان رادیو و تلویزیون از حضرت آیت الله جناب آقای حاج سید عبدالعزیز دستغیب امام جمعه محترم شیراز و نماینده امام در فارس در خراسان گردید در باره اصول عقائد سخنرانیهایی ایراد فرمایند که برای عموم مردم قابل استفاده باشد و با ضبط آن و پخش از طریق رسانه‌های عمومی در ماه مبارک رمضان در هدایت مردم و آشنائیشان بمعارف اسلامی، خدمتی شده باشد.

لذا در مجلس درسی که جمعی از طلاب محترم حوزه علمیه شیراز در مدرسه حسینیه قوام حضور داشتند، سی و چند مجلس در باره توحید بحث گردید و در ماه مبارک رمضان ۱۴۰۱ شمسی از سیمای جمهوری اسلامی ایران مرکز شیراز و صبحها از رادیو تهران چند مجلس آن پخش گردید.

پخش انتشاراتی کتابخانه مسجد جامع علمیه شیراز مفتخر است که برای استفاده بهتر همگان، مطالب را روی کاغذ چاپ کرده و با خلاصه گیری و تنظیم آن بصورت کتاب حاضر در اختیار عموم قرار میدهد.

مطالب رفیع در بیانی رسا

بحثهای این کتاب در اطراف خدا و اسم و فعل و صفتش میباشد، از توحید حق پس از اثبات صانع و از اسماء حسنی و صفات علیای خدا بمقداریکه خوانندگان به اندازه استعدادشان بهره ببرند بحث شده است و همانطور که شیوه معظم له میباشد، در بیان مطالب نهایت

سادگی بکار رفته و اگر جانی احیاناً از اصطلاحات علمی صحبت بمیان میآید، با شرح مطلب آنرا جبران مینمایند.

امید است مردمان حق شناس با استقبالی که از آثار ایشان مینمایند، از این کتاب بی نظیر نیز بهره های کافی برده و بدوستان و آشنایانشان نیز آنرا و نظائرش را معرفی نمایند که در پیشبرد هدف از نشر این کتاب سهیم باشند.

حاج سید محمد هاشم دستغیب

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۳	پیشگفتار
۳	واکنش محکم برای نجات
۴	نفی و اثبات ارشاد تبارک
۴	وضع نکتت بارک و روش تبارک
۵	تسلیم وجه و مراتب آن
۶	شرافت برای فهم توحید خداست
۷	تذکره موجب ترقی ایمان و معارف است
۸	اهمیت برای ذکر قلبی است
۸	کتاب حاضر از نعمتهای خداست
۹	مطالب رفیع در بیانی رسا
۱۱	شهیدان زنده اند الله اکبر

- ۱ -

۱۲	با اندیشه شناسائی فطری رو بکمال می رود
۱۳	بدن همه ما از خاک است
۱۴	میلیونها اجزاء لازم برای شنوائی و بینائی
۱۴	همراه هر موجودی بدون حلول و اتحاد
۱۶	با این روشنی، چرا انکار و شک؟!؟
۱۷	حجاب بر چشم دل
۱۷	خودخواهی تاریکترین حجابها
۱۸	روزه و شب زنده داری چاره حجابهای دل

-۲-

- ۲۰ حرکات کمی و کیفی نشانه محرک دانا
 ۲۱ نقش صورت و توجه به چشم
 ۲۱ ابرو و مژه ها و پلک چشم حیرت آوراست
 ۲۲ در لبها و دهان و دندان، اندیشه کن
 ۲۳ بدون علم، باشبیه از یاد می آید

-۳-

- ۲۵ آفرینش برای دانستن قدرت خدا
 ۲۶ میزان حق برای خودخواه، خوداست
 ۲۷ خودیت در جوانها کمتر و باصلاح نزدیکترند
 ۲۸ با دست راست حاجات، حجاب را کم کنید

-۴-

- ۳۰ از اثر پی بموش زمین می آید سخاوت
 ۳۱ قرآن با آفرینش انسان محرک کرم میدهد
 ۳۲ نروماده و دوستی همسر از آیات آید
 ۳۲ خواب و آثار شگفت آن
 ۳۲ کرات و ابرها مسخراراده او بند
 ۳۳ بنظر آیت خدا بودن باید نگر نیست
 ۳۴ ساعتی اندیشه در عظمت آفرینش
 ۳۵ آیا حرکت کواکب بدون هدف است
 ۳۵ انسان موجودی فوق العاده
 ۳۶ تمایز افراد و نظام اجتماعی
 ۳۷ قدرت نمائی در خطوط بدن انگشتها

-۵-

- ۳۸ تسبیح تکوینی گواهی بحکمت خداست
 ۳۸ زمین دایه برای لاله خربزه و هندوانه
 ۳۹ دندانها و معده مناسب برای انواع حیوانات
 ۴۰ تسبیح ملکوتی را گوش منکی نمی شنود

- ۴۱ مورچه و چوب تلگراف با انسان و عالم دیگر
 ۴۱ حلم خدا و کفر و جهل بشر
 ۴۲ ابراهیم و میهمان کافری که موحد شد

-۶-

- ۴۴ خداشناسی به حکم عقل واجبست
 ۴۴ باقرینش خود و خوراکت بنگر
 ۴۵ حیوان برای خوراک سرفرودمیا آورد
 ۴۵ شش جیبه ای در آفرینش
 ۴۶ کران آسمان و همواری زمین
 ۴۷ یقینی که به شک ازین برود لازم است
 ۴۸ نظر استقلالی بر آفتاب
 ۵۱ نوری که خدا در دلها روشن بفرماید
 ۵۲ بر طرف کردن مانع وظیفه اسماست
 ۵۲ تو خود حجاب خودی حافظ از میا بر زمین

-۷-

- ۵۴ از اسلام با ایمان برسید
 ۵۵ یادآوری عجز، چاره خودبینی است
 ۵۶ شناسائی باندازه استعداد و کوشش
 ۵۶ مقصود از حجاب اکبر بودن علم
 ۵۷ رؤیت قلب و زیادتى علم
 ۵۸ ازدیدن دود تا سوختن با آتش
 ۵۸ قرب حق آرزوی مشتاقان

-۸-

- ۶۰ به هستی اشیاء تحقق می یابد
 ۶۱ عاشقم بر همه عالم که همه عالم از اوست
 ۶۱ خدا یا خودت را بمن بنما
 ۶۲ تا کوه خودت خورد شد شهود میشود
 ۶۳ من کیستم که تو را ثنا گویم

-۹-

- ۶۵ امتیبت نتیجه ایمانست نه دانش تنها
 ۶۵ یقین بمرگ شبیه تر چیزی بشک
 ۶۷ روحانی شوی دنیا عالم گردید
 ۶۷ اخلاص در بندگی و چشمه های حکمت
 ۶۸ معرفت با جهل و راقع جمع نمیشود

-۱۰-

- ۷۰ توحید ذاتی و صفاتی و افعالی
 ۷۰ تعدد در واجب الوجود محال است
 ۷۱ فساد از تعدد و صلاح از وحدتست
 ۷۲ چو کسی فی نفسه الفت میکند
 ۷۳ قرب زمانی و زمانی، شرفی و شرافتی نیست
 ۷۳ حلول و اتحاد کماست
 ۷۴ با چشم و گوش و دست خدا کار میکند

-۱۱-

- ۷۶ همه پدیده ها از یک پدید آورنده اند
 ۷۷ محال است خدا شریک داشته باشد
 ۷۷ وحدت خالق از وحدت خلق
 ۷۸ هدف در آفریدن آفریده ها و توحید
 ۷۹ ربط آفتاب و ماهتاب با البر و زراعت و...

-۱۲-

- ۸۱ اگر مبداء دیگری بود پیغمبرانی میفرستاد
 ۸۲ نام و نشانی از شریک نیست
 ۸۲ پیدایش و بازگشت همه از خدا و بخداست
 ۸۳ دو گانه پرستان چه میگویند
 ۸۳ پس، بدمطلق نباشد در جهان
 ۸۵ گواهی دانا بان بوحدانیت حق
 ۸۶ نشانه علم بیم و امید تنها نسبت بخداست

-۱۳-

- ۸۷ شرح صدر و نشانه های آن
 ۸۸ شرح بهره برداری در علوم، تزکیه است
 ۸۹ نشانه های تحصیل علم برای خدا
 ۸۹ ایثار نشانه طلب مال برای خداست
 ۹۰ کرسی تدریس را بدیگری واگذار میکند
 ۹۱ تمگران بخود میانه روها و پیشی گیرندگان
 ۹۳ رجعت شیخ العلماء و شیخ انصاری

-۱۴-

- ۹۶ هستی موانع فایز نیست
 ۹۶ معیت خدایم در ادوات نظیر است
 ۹۷ معیت روح به بدنش نشانی جالب
 ۹۸ از احاطه نفس احاطه تربیانی بهمیم
 ۹۹ آیه شناس و آیه جولانم است
 ۹۹ شنهای کو پرو در ماندگی صد آیت حق است
 ۱۰۰ تحول نفوس بویره جوانان آیت خداست
 ۱۰۰ برگشتن تصمیم ها، راه خدا شناسی

-۱۵-

- ۱۰۲ کی پنهان بودی تانیا از بدلیل باشد
 ۱۰۳ اگر لذت ترک لذت بدانی
 ۱۰۴ معیت قیومیه همان رحمت رحمانیه است
 ۱۰۴ منتهای قرب عابد به برکت نوافل

-۱۶-

- ۱۰۶ همه صفات بعلم و قدرت بر میگردد
 ۱۰۷ خدا در صفات نیز همانند ندارد
 ۱۰۸ چرا حوقله کلید بهشت است
 ۱۰۸ تکیه بغیر خدا مرتبه ای از نفاق
 ۱۱۰ صنعت صنعتگران نیز از اوست

۱۱۱ بجای ترس، ایمانشان زیاد شد

-۱۷-

۱۱۳ کمالات تکوینی موجودات از خداست

۱۱۴ کمالات کسبی نیز از اوست

۱۱۵ جز خدا لایق حمد بالاستقلال نیست

۱۱۶ بدهان تملق گویند خاک بریزید

۱۱۷ مواظب بر توحید صفاتی

-۱۸-

۱۱۹ هیچکس استحقاق ذاتی حمد ندارد

۱۲۰ فرق استحقاق حقیقی و رجحانی

۱۲۱ نماندند در اشکال و پاسخ

۱۲۱ برگشت همه اعمال غیر اختیاری بخداست

۱۲۲ حقیقت نعو، نفس، شک، است

۱۲۳ در کارهای ارادی، فاسد غیر مستقل هستیم

۱۲۴ هر لحظه علت مبقیه میخواستیم

-۱۹-

۱۲۶ کارهای غیر اختیاری بشر

۱۲۷ در افعال اختیاری مجبور نیست

۱۲۸ هر خیری بتوفیق خداست

۱۲۸ شگفتی بعمل خیر، باطل کننده است

۱۲۹ شر، بواگذاری خداست

۱۲۹ بشر بواسطه اراده بکمال میرسد

-۲۰-

۱۳۱ صفات زائد بر ذات ندارد

۱۳۱ لازمه تعدد، ترکیب است

۱۳۳ صفت خدانهایت ندارد

۱۳۴ نشانه کمال معرفت پیغمبر (ص)

۱۳۵ تقوی بمقدار توانائی

-۲۱-

- ۱۳۷ هر جا علم و قدرتیست از خداست
 ۱۳۸ تصدیق قلبی در توحید صفات
 ۱۳۹ عبادت شش هزار ساله با خودیت
 ۱۳۹ ثروت مندی طغیان می آورد
 ۱۴۰ دل مرده با مرگ هم بیدار نمی شود
 ۱۴۱ دانیال و شیر درنده در قعر چاه

-۲۲-

- ۱۴۲ غفالت از حق، سبب نزاعهاست
 ۱۴۳ بارها کردن نیکو نام نسیب اماره میشود
 ۱۴۴ جملائی حالس رصحنه سجاده (ع)
 ۱۴۵ گرفتاری بمدح می آید
 ۱۴۶ خداوند، عطا و منع است

-۲۳-

- ۱۴۸ کمال مطلق خداست
 ۱۴۹ اثر بخشی ممکنات از خداست
 ۱۴۹ سرد شدن آتش بر خلیل (ع)
 ۱۵۰ فیل سواران را چگونه هلاک کردند
 ۱۵۱ از تیر باران، جان بدر می برد
 ۱۵۲ شنهای ریزه به چشم کفار مهاجم می رود

-۲۴-

- ۱۵۳ آیا اگر بجنگ نمی رفت کشته نمی شد
 ۱۵۴ جان گرفتن کار جان دهنده است
 ۱۵۴ اگر سبب اثر نگیرد ناراحت نمیشود
 ۱۵۶ خود دوستی بجای خدا دوستی
 ۱۵۶ آرامش دل در بندگرا احسان خدا

-۲۵-

- ۱۵۸ چگونه در غیر رضای مالک صرف میکنند

- ۱۵۹ حضور خدا نزد چو پان بیابانگرد
 ۱۵۹ بودن و نبودن اسباب در ایمان مؤمن ...
 ۱۶۰ بفریاد عزیزترین کسانتان برسید
 ۱۶۱ از هوای نفسم بخدا شکایت میبرم
 ۱۶۱ یقین کامل را از خدا خواهانیم
 ۱۶۲ دوستی خدا در هر حال

-۲۶-

- ۱۶۴ اخلاص برای خدا چیست
 ۱۶۵ شبهه ای بچگانه و پاسخ آن
 ۱۶۶ محکم بودن توحید بشرط ولایت
 ۱۶۶ بدعت، تقادیه امامت توحید ناقص است
 ۱۶۷ عرفی از خدا اطاعت از مردمان
 ۱۶۸ اعتقاد توحید با این معاد میشود

-۲۷-

- ۱۷۰ اخلاص در مخلوق، خلع می‌دهد بندگان
 ۱۷۰ همه موجودات را بخاطر خدا دوست میدارد
 ۱۷۱ پاک شده خدا را پاک می‌بیند
 ۱۷۲ ریا کار حتماً مشرک است
 ۱۷۲ نتیجه اخلاص، لقاء الله است
 ۱۷۳ دیدار بادل هنگام اخلاص
 ۱۷۴ نشانه اخلاص پرهیز از هر گناه است
 ۱۷۴ برهان رب، یوسف را نگه داشت
 ۱۷۵ مرتبه ای از عصمت برای مخلصین

-۲۸-

- ۱۷۷ دوام بندگی مقامی بس والا
 ۱۷۸ مراتب توبه، خاص الخاص
 ۱۷۹ بشارت برای دوستداران اخلاص
 ۱۸۰ که علم عشق در دفتر نباشد

- ۱۸۱ خود را مالک نبین و مدبرند ان
 ۱۸۱ همه سرگرمی بدستورات خداوند
 ۱۸۲ بشر حافی میخواهد بنده شود

-۲۹-

- ۱۸۳ با مالک دیدن خدا اتفاق آسان میشود
 ۱۸۴ بعضی دعاها فرمان دادن است
 ۱۸۵ با تقوی نفس، زحمتهارا راحت میشود
 ۱۸۶ میل نفس که نبود راحت میشود
 ۱۸۶ میاهات حسانه بنده نبودن است
 ۱۸۷ آثار سه خاصیت است که
 ۱۸۷ بهشت برای کسانیست که بدتری نخواهند
 ۱۸۸ آیه ای سخت بیم دهند

-۳۰-

- ۱۸۹ اندر زهای نه گانه امام بعنوان بصیرت
 ۱۸۹ پر خوری فهم رامیکاهد
 ۱۹۰ حلال خوری و یاد خدا هنگام خوردن
 ۱۹۱ حال قرب در گرسنگی و روزه
 ۱۹۲ بردباری در برابر دشنام و تهمت
 ۱۹۲ پاسخ خواجه نصیرنامه بیخرد
 ۱۹۳ بدی را به نیکی پاسخ میدهد
 ۱۹۳ آنچه ندانی برای فهمیدن پیوس

-۳۱-

- ۱۹۵ عقل، نیروی خدا داد به بشر
 ۱۹۵ احاطه علمی نشانه تجرد انسان
 ۱۹۶ ادراک مسبب الاسباب، و یژه عقل
 ۱۹۶ عقل، معاد و خیر و شر را درک میکند
 ۱۹۷ عقل علمی و عملی، کم و یاز یاد شدن آن
 ۱۹۷ همه علوم بطور اجمال در بشر نهفته است

- ۱۹۸ پس همه باید خداشناس باشند
 ۱۹۹ مقتضی بدون رفع مانع کافی نیست
 ۱۹۹ موانع مانگردانی زخود دور...
 ۲۰۰ درازی آرزو، کورو کر میکند

-۳۲-

- ۲۰۱ دنیا تاریک و آرزوهایش تاریک کننده
 ۲۰۲ شعار هدف وسیله را توجیه میکند
 ۲۰۲ هولنا کترین چیزها هوی پرستی و آرزوهای واهی
 ۲۰۳ سرکت تبعیت، حشر بانیکان
 ۲۰۴ اسیر کنیزی دو ماهه خرید
 ۲۰۵ دنیا نیارتن با غفلت ناپسند است
 ۲۰۶ چون بیاورد بسم خداست
 ۲۰۷ از کجا فراینده با بسم

-۳۳-

- ۲۰۹ انسان میان دوراهی
 ۲۱۱ حکمت چیست و آثارش کدام است
 ۲۱۲ پرگوئی از حکمت دور میسازد
 ۲۱۳ سخن برای غیر خدا، خاشاکی بر چشم
 ۲۱۴ خرابی دل نتیجه کجی زبان
 ۲۱۵ تخت سلطنتی و تخته تابوت

-۳۴-

- ۲۱۶ نور عبرت بتاریکی شهوت خاموش میشود
 ۲۱۷ بی بند و باری مضموم و منهی است
 ۲۱۸ سختیها با یاد دوست آسان میشود
 ۲۱۹ عبرت، اندرز را بر خود پیاده کردنست
 ۲۲۰ دوستی هر چیز از عیبهایش کورو کر میسازد
 ۲۲۱ دین داری با آرزوهای واهی نمیسازد
 ۲۲۲ ناکامی زندگی را تلخ میسازد